

Bull. Soc. belge de Géologie Bull. Belg. Ver. voor Geologie	T. 88 V. 88	fasc. 4 deel 4	pp. 297-298 blz. 297-298	Bruxelles 1979 Brussel 1979
--	----------------	-------------------	-----------------------------	--------------------------------

BOEKBESPREKING

THOEN, Hugo - De Belgische kustvlakte in de Romeinse tijd.
Bijdrage tot de studie van de landelijke bewoningsgeschiedenis.

(with an English summary :
The Belgian Coastal Plain in the Roman Period. A contribution
to the study of the history of rural habitation).

Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en
Schone Kunsten van België, Klasse der Letteren, XL, 88, 1978, 255 blz.

Deze archeologische studie vormt een belangrijke bijdrage tot de onderzoeken van de geologische evolutie van de Belgische kustvlakte gedurende de laatste 2000 jaar. De auteur gaat terecht uit van het principe dat de archeologische vondsten moeten teruggeplaatst worden in hun bodem- en geologische kontekst. De auteur heeft in dit werk duidelijk aangetoond dat de archeologische studie slechts bevredigende resultaten kan opleveren, wanneer deze in nauw verband wordt gebracht met de geologische opbouw van een gebied, voornamelijk in een kustvlakte, een gebied dat gekenmerkt is door belangrijke sedimentatie.

In dit verband geeft de auteur in een eerste hoofdstuk een literatuuroverzicht betreffende de Jongkwartair-geologische ontwikkeling van de kustvlakte. Daarbij refereert hij voornamelijk naar de studies verricht in het kader van de bodemkaartering. In die zin past de auteur ook het - enige in België voor de hand liggende - traditionele transgressie/regressie schema toe, voorgesteld door de bodemkaartering en de historische geografie, waaraan hij echter wel aanvullingen toebrengt betreffende dateringen en geografische verspreiding van de jongste transgressies, samengebracht in een reeks kaarten.

De auteur haalt in dit verband ook de "belangrijke landschapsvormende processen" aan (selektieve sedimentatie, inversie van het reliëf, kunstmatige depressies) die in de Belgische literatuur steeds als één van de belangrijkste factoren werden aanzien voor de jongste geologische opbouw van de kustvlakte.

Het is echter nog te veel in het licht van deze strak omlinjnde schema's en werkhypothesen dat de auteur doorheen zijn volledige werk de geologische opbouw van de kustvlakte voorstelt.

In het tweede hoofdstuk bespreekt de auteur de Belgische kustvlakte in de IJzertijd waarin hij enerzijds de archeologische en anderzijds de geologische-pedologische gegevens toelicht. De auteur heeft hier in het bijzonder de sites van De Panne en Brugge bestudeerd en de archeologische vondsten gesitueerd in het geologisch milieu, waardoor hij nieuwe resultaten betreffende dateringen en verspreidingen van de DO en D1 transgressies aan het licht brengt.

In het derde hoofdstuk behandelt de auteur de Gallo-Romeinse bewoning waarin hij afzonderlijk onderscheidt : Ligging - Verspreiding en Karakter.

In het eerste deel wordt de lokalisatie van de overblijfselen van Gallo-Romeinse bewoning besproken evenals het landschap in de Romeinse tijd, waarbij de auteur drie verschillende landschappen onderscheidt : de oude duinen, het veengebied en het Duinkerke 1- landschap. Voor het duinlandschap haalt de auteur feiten aan (De Panne en Raversijde-Mariakerke) om aan te tonen dat in het Westelijke kustgebied de kustlijn heel wat meer zeewaarts verliep dan tegenwoordig, terwijl in het Oostelijk kustgebied duinvorming plaats vond tot ver in het binnenland.

Betreffende het veenlandschap stelt de auteur vast dat gedurende de Romeinse tijd een groot gedeelte van de kustvlakte een veengebied was omdat de veengroei eindigde door de overstromingen van D 2 (einde Romeinse tijd) terwijl echter meer in de zeewaartse gebieden de veengroei reeds tot een einde kwam door de afzettingen van de D 1 (in de IJzertijd), een gebied dat de auteur als D 1 - sublandschap noemt en interpreteert als een schorre-landschap.

In een tweede deel bespreekt de auteur het karakter van de Gallo-Romeinse bewoning waarbij hij een onderscheid maakt tussen de burgerlijke nederzettingen (waarbij het site van Raversijde gedetailleerd en rijkelijk geïllustreerd wordt uiteengezet i.v.m. zoutwinning; en Brugge en Wenduine i.v.m. handelsnederzettingen) en de militaire nederzettingen (met speciale aandacht voor Oudenburg, Aardenburg en Brugge).

Het vierde hoofdstuk behandelt de Gallo-Romeinse Archaeologica waar uiteraard in deze bespreking niet verder zal op ingegaan worden.

In het vijfde en laatste hoofdstuk stelt de auteur een chronologie op met als belangrijkste dateringselementen het aarden vaatwerk, de munten en de muntschatten. De auteur kan als besluit een scherpe datering geven voor de definitieve ontruiming van het Belgische kustgebied in de Romeinse tijd, nl. hoogstwaarschijnlijk in de periode 268 - 270 A.D.. De auteur heeft in dit verband ook aangetoond dat de overstromingen (D 2) plaats grepen juist nadat het gebied was verwoest en verlaten. Hij plaatst de beginfase van de D 2 transgressie in de tweede helft van de IIIe eeuw, terwijl vroeger data als IVe eeuw of zelfs begin Ve eeuw aangenomen werden.

In bijlage worden de resultaten van een mineralogisch onderzoek van enkele potscherven door P. De Paepe samenvattend weergegeven.

Cecile BAETEMAN.

TABLE DES AUTEURS - INHOUD

Tome 88

1979

Volume 86

FASCICULE 1

DEEL 1
pages/blz.

ASSEMBLÉE GÉNÉRALE DU 13 FÉVRIER 1979

Rapport annuel du Président	3
Rapport annuel du Trésorier	6
BONE, E. - Dérive des continents et paléontologie des vertébrés	9
FIEREMANS, M. et OTTENBURGS, R. - The occurrence of zircon and baddeleyite crystals in the kimberlite formations at Mbuji-Mayi (Bakwanga-Zaïre)	25
CAHEN, L. et LEDENT, D. - Précisions sur l'âge, la pétrogenèse et la position stratigraphique des "granites à étain" de l'Est de l'Afrique centrale	33
WOILLARD, G. - The last interglacial-glacial cycle at Grande Pile in Northeastern France	51
CAHEN, L., LEDENT, D. et VILLENEUVE, M. - Existence d'une chaîne plissée protérozoïque supérieur au Kivu oriental (Zaïre). Données géochronologiques relatives au Super-groupe de l'Itombwe	71

FASCICULE 2

DEEL 2

Séance consacrée à la Géomorphologie
Zitting aan de geomorfologie gewijd

MOEYERSONS, J. - Surfaces d'aplanissement, anciens bassins hydrographiques et mouvements tectoniques post-précambriens au Rwanda	87
DE DAPPER, M. - Le microrelief des surfaces de sommet des plateaux à couverture sableuse aux environs de Kolwezi (Shaba - Zaïre)	97
HEYSE, I. - Creek morphology in the scledtpolders near Zelzate	105
SAVAT, J. en JANSSENS, V. - Experimenten betreffende de selectiviteit van runoff en spat	113
MVUMBI-PHASI, G. - Les traces de glace de ségrégation sous les grains de sable des limons à doublets	123
SERET, G. - L'étirement des méandres encaissés perpendiculairement à la direction du clivage schisteux : un processus périglaciaire	129

DE PLOEY, J. - Aktieve hellingserosie in België	137
DE MOOR, G. - Recent beach erosion along the Belgian North Sea coast	143
MERGEN, Ph. - La paléogéographie et les foraminifères du sondage de Venise	159

COMPTES RENDUS

GROESSENS, E. - DURAND DELGA, M. et al. : La Corse : Guides géologiques régionaux; Ed. Masson, Paris, 207 p. (1978) . .	179
VANDENVEN, G. - PETERLONGO, J. M. : Massif Central : guides géologiques régionaux; Ed. Masson, Paris, 224 p. (1978) . .	179
VANDENVEN, G. - GABILLY, J. : Poitou-Vendée-Charentes : Guides géologiques régionaux; Ed. Masson, Paris, 199 p. (1978)	179

INFORMATIONS

Réunions concernant la Télédétection	181
--	-----

FASCICULE 3

DEEL 3

JEDWAB, J. et PREAT, A. - Présence de raspite ($PbWO_4$ Monocl.) dans l'anthoinite ($Al.OH.WO_4.H_2O$ Tricl.) de Gifurwe, Rwanda	185
OTTENBURGS, R. and FIEREMANS, M. - Rutile-Silicate intergrowths from the kimberlite formations at Mbuji-Mayi (Bakwanga, Zaïre)	197
FIEREMANS, M. and OTTENBURGS, R.- Kimberlite inclusions and chlorite nodules from the kimberlite-breccia of Mbuji-Mayi (Eastern Kasai) Zaïre	205
HANSEN, E. et VIAENE, W. - Données minéralogiques sur les paillettes d'or de la bordure S. et S. E. du Massif de Stavelot	225

FASCICULE 4

DEEL 4

DE GRAVE, E. en GEETS, S. - ^{57}Fe Mössbauereffektmetingen aan Belgische glauconieten	237
HANCE, L. - Revision micropaléontologique du Dinantien de Horion-Hozémont	253
VAN TASSEL, R. - Minéraux artificiels ou de néoformation à Plombières et Sclaigneau, Belgique	273
MAUBEUGE, P. - Observations stratigraphiques et tectoniques dans la région de Staffelegg (Jura d'Argovie) Suisse .	281
IRANPANAH, A. et ESFANDIARI, B. - Structural Evolution and correlation of tectonic events in the Alborz Mountains, the Zagros Range, and Central Iran	285

BOEKBESPREKING

BAETEMAN, C. - THOEN, Hugo : De Belgische kustvlakte in de Romeinse tijd. Bijdrage tot de studie van de landelijke bewoningsgeschiedenis	297
--	-----

SOCIETE BELGE DE GEOLOGIE

(Association sans but lucratif)

C.C.P. 000-0145219-10

Rue Jenner 13
1040 BRUXELLES

Demande d'admission

Je soussigné (1)

.....
.....
demande mon admission comme membre effectif (2) de la
Société Belge de Géologie à Bruxelles.

Je m'engage à en observer les statuts.

Date

Signature

Signatures des deux parrains :

(1) Nom, prénom, titre et adresse.

Pour les sociétés, indiquer la dénomination et le siège social et désigner les nom, prénom et titre d'un délégué.

(2) La cotisation, pour l'année 1980 est fixée à 750.- fr.

aire à renvoyer, dûment rempli et signé, à l'adresse de la Société.

BELGISCHE VERENIGING VOOR GEOLOGIE

(Vereniging zonder Winstbejag)

P.C.R. 000-0145219-10

Jennerstraat 13
1040 BRUSSEL

Toetredingsaanvraag

Ik, die onderteken (1)

.....

.....

verzoek hiermede als werkend lid (2) tot de Belgische Vereniging voor Geologie, toe te treden.

Ik verbind mij tot het naleven der statuten.

Datum

Handtekening

Handtekening van twee voorstellers :

(1) Naam, voornaam, titel en adres.

Voor verenigingen, naam en maatschappelijke zetel opgeven, alsmede de naam, voornaam en titel van een afgevaardigde opgeven.

(2) Het jaarlijks lidgeld bedraagt 750 fr. voor het jaar 1980

Behoorlijk ingevuld en getekend formulier terug te zenden aan de Vereniging.

un tome annuel en fascicules trimestriels een jaarlijkse volume in vier delen

Série complète à partir du tome LXII (1953) jusqu'au tome 84 (1975) soit 23 tomes, plus Tables LI (1942) à LXXI (1962) 15.000 FB

Mémoires pièce : 300 FB *Verhandelingen* stuk : 300 FB

paraissant occasionnellement (hors échange) verschijnen onregelmatig (buiten ruil)

in-4°

1. BOMMER, Ch., 1903. Les causes d'erreur dans l'étude des empreintes végétales (31 p., 10 pl.).
2. PRINZ, W., 1908. Les cristallisations des grottes de Belgique. (90 p., 143 fig.).
3. SALEE, A., 1910. Contribution à l'étude des polypiers du Calcaire Carbonifère de la Belgique. Le genre *Caninia*. (62 p., 9 pl.).
4. STÜBEL, A., 1911. Sur la diversité génétique des montagnes éruptives. (70 p., 53 fig.).
5. ROBERT, M., 1931 épuisé (voir série suivante n° 2).

in-4°, 2e série : Nouveaux Mémoires

1. CAMERMAN, C., et ROLLAND, P., 1944. La pierre de Tournai. (125 p., 4 dépliant, 5 pl.).
2. ROBERT, M., 1949. Carte géologique du Katanga méridional, avec notice topographique de J. VAN DER STRAETEN et notice géologique de M. Robert. (32 p., 1 carte polychrome au 1/1.000.000e).
3. LEPERSONNE, J., et WERY, A., 1949. L'oeuvre africaine de Raymond De Dycker. (131 p., 1 dépliant).
4. STEVENS, Ch., 1952. Une carte géomorphologique de la Basse- et de la Moyenne-Belgique. (24 p., 8 fig., 1 carte polychrome).
5. DELCOURT, A., et SPRUMONT, G., 1955. Les spores et grains de pollen du Wealdien du Hainaut. (73 p., 4 pl., 14 fig.).

in-8°

1. DELECOURT, J., 1946. Géochimie des bassins clos, des océans et des gîtes salifères. Mers et lacs contemporains. (177 p., 3 fig.).
2. LOMBARD, A., 1951. Un profil à travers les Alpes, de Bâle à Chiasso. (50 p., 16 fig., 2 dépliant). épuisé
3. ROBERT, M., 1951. Les cadres de la géologie du Katanga. (45 p., 1 fig., 1 dépliant)
4. CAHEN, L., et LEPERSONNE, J., 1952. Equivalence entre le système du Kalahari du Congo belge et les Kalahari Beds d'Afrique australe. (64 p., 8 fig.).
5. MARLIERE, R., 1958. Ostracodes du Montien de Mons et résultats de leur étude (53 p., 6 pl., 3 fig.).
6. Symposium sur la stratigraphie du Néogène nordique. Gand, 1961. (248 p., 13 pl.) 500 FB
7. BORDET, P., MARINELLI, G., MITTEPERGHER, M. et TAZIEFF, H., 1963. Contribution à l'étude volcanologique du Katmaï et de la Vallée des Dix Mille Fumées (Alaska). (114 p., 22 pl.). 100 FB
8. van BEMMELLEN, R.W., 1964. Phénomènes géodynamiques. I : A l'échelle du Globe (géonomie). II : A l'échelle de l'écorce terrestre (géotectonique). III : A l'échelle de l'orogénèse alpine (tectonique). (127 p., 38 fig.). 500 FB
9. MAMET, B., MIKHAILOFF, N. et MORTELMANS, G., 1970. La stratigraphie du Tournaisien et du Viséen inférieur de Landelies. Comparaison avec les coupes du Tournaisis et du Bord Nord du Synclinal de Namur. (81 p., 6 fig.). 300 FB

Publications

Publikaties

Bulletins :

- par tome : abonnement annuel 1.000 FB.
- par fascicule 400 FB.
- par tiré-à-part . . . (suivant article)

Bulletins :

- per volume : jaarl. abt. 1.000 FB.
- per deel 400 FB.
- per overdruk . . (volgens artikel)

Mémoires : in-8° ou in-4°, paraissent occasionnellement (liste au verso).

Verhandelingen : in-8° of in-4°, verschijnen occasioneel (lijst op keerzijde).

Publications hors-série : patronnées par la Société.

Buitengewone Publikaties : gepatroneerd door de Vereniging.

LANCASTER, A., 1888. La pluie en Belgique - Premier fascicule (seul paru). 224 p. et une carte au 1/400.000 de la répartition annuelle des pluies 300 FB

La Géologie des terrains récents dans l'Ouest de l'Europe. 1947 (Session extraordinaire des Sociétés belge de Géologie, en septembre 1946). 495 p., 97 fig., 12 pl., 2 tabl. 800 FB

BOUCKAERT, J., 1961. Les Goniatites du Carbonifère belge (Documents pour l'Etude de la Paléontologie du Terrain Houiller). 10 p., 29 pl. 300 FB

BEUGNIES, A., 1968. Livret guide des excursions dans le Massif Cambrien de Rocroi, de Fépin à Bogny suivant la vallée de la Meuse. 38 p., 1 pl. 50 FB

MARLIERE, R., 1969. Introduction à quelques excursions géologiques dans le Bassin de Mons. 10 p., 1 pl. 50 FB

Tables générales de matières :

Inhoudstafels :

Tome I (1887) à XX (1906) 300 F	Volume I (1887) tot XX (1906) 300 F
Tome XXI (1907) à L (1940-1941) 300 F	Volume XXI (1907) tot L (1940-1941) 300 F
Tome LI (1942) à LXXI (1962) 500 F	Volume LI (1942) tot LXXI (1962) 500 F

Les commandes doivent être adressées au Secrétariat. Le paiement anticipatif est obligatoire et se fera par versement ou virement au C.C.P. 000-0145219-10 de la Société belge de Géologie, B-1040. Bruxelles. Une remise de 25% est accordée aux libraires et aux membres.

De bestellingen worden aan het Secretariaat gericht. Verplichtend voorafgaandelijk te betalen door storting of overschrijving op P.C.R. 000-014219-10 van de Belgische Vereniging voor Geologie, B-1040. Brussel. Boekhandels en leden genieten 25% afslag.